

.....
.....

W kręgu „Syzyfowych prac” - sprawdzian

Przeczytaj poniższy fragment „Syzyfowych prac” i wykonaj zadania.

(...) pani Marcjanna (...) rzuciła się mężowi na szyję. (...)

-To ty nic nie wiesz? Ano, przecie baby skargę na ciebie zaniósły.

- Masz ci... jakie baby? (...) Gdzie, jak?

- Ano tak. Jak dyrektor przyjechał, zeszły się i czekały pode drzwiami całą wsią. Jak wyszedł z sieni, obstały go, skłoniły się i Zalesiaczka wyleciała pierwsza z gębą... - (...) Ażem ścierpła, jak zaczęła mleć tym pyskiem! Powiedziała tak: „Dopraszam się łaski, wielmożny naczelniku, nie chcemy tego nauczyciela, co tu siedzi u nas we wsi”. On jej na to: „Nie chcecie tego nauczyciela, a to dlaczego?” Ona wtedy: „Nie chcemy tego pana Wiechowskiego, bo źle uczy”. „Jak to źle uczy? co wam się nie podoba?”

Zadanie 1. (0–1)

Na podstawie podanego fragmentu i znajomości całej lektury ulóż zdarzenia zgodnie z porządkiem chronologicznym. Wpisz litery (A–D) w kratki we właściwej kolejności.

- A. Nauka Marcina w klasie wstępnej klerykowskiego gimnazjum.
- B. Wizyta Jaczmieniewa w szkole państwa Wiechowskich.
- C. Rozmowa matek uczniów z Jaczmieniewem.
- D. Przybycie Marcina do szkoły w Owczarach.

_____

Zadanie 2. (0–2)

2.1. Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Relacjonując spotkanie kobiet z Jaczmieniewem, pani Marcjanna wyraża

- A. negację.
- B. aprobatę.
- C. perswazję.
- D. dezaprobatę.

2.2. Wypisz z relacji pani Marcjanny środek językowy świadczący o takiej intencji wypowiedzi.

.....

Zadanie 3. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

W szkole początkowej Marcin poznał rosyjski alfabet.	P	F
Opanowanie nauki pisania i czytania po polsku było warunkiem koniecznym do kontynuowania przez Marcina nauki.	P	F

Zadanie 4. (0–1)

Czy skarga kobiet na nauczyciela była uzasadniona? Sformułuj opinię i poprzyj ją argumentem odwołującym się do całości lektury.

.....

.....

.....

.....

Przeczytaj fragment lektury i wykonaj zadania.

Inspektor od razu rozwinął taką działalność, o jakiej uczniactwo klerykowskie nie miało nawet wyobrażenia. Przede wszystkim zabrano się do stancji zaprowadzono różne nowatorstwa. Na każdej stancji wyznaczono „starszego”, który miał obowiązek czuwania nad bracią z klas niższych, zaprowadzono książki wydane się z mieszkania, gdzie należało wpisywać każdy krok, każdą chwilę nieobecności oraz skargi na złe sprawowanie się współlokatorów. (...) Inspektor i jego satelici chodzili po tych stancjach nieustannie, odbywali rewizję, zaglądali nie tylko do kuferków, ale nawet własnymi rękoma grzebali w siennikach, słuchali pod oknami, czaili się u drzwi, wbiegali do mieszkań uczniowskich z rana - itd.

(...) książki drukowanej polskimi literami rzeczywiście nie było sposobu mieć na stancji. To wygnanie książek polskich z pewnych izb w mieście, podczas gdy innym książkom wolno było w tych samych izbach leżeć nawet bezużytecznymi stosami - stanowiło zjawisko nadzwyczaj komiczne.

Zadanie 5. (0–1)

Nadaj fragmentowi tytuł. Posłuż się równoważnikiem zdania.

.....

Zadanie 6. (0–2)

6.1. Uzupełnij poniższe zdanie. Wybierz odpowiedź spośród oznaczonych literami A i B oraz odpowiedź spośród oznaczonych literami C i D.

Wyraz podkreślony w wyrażeniu wygnanie książek polskich jest A/ B i został utworzony za pomocą C/D.

- A. czasownikiem
- B. rzeczownikiem
- C. przedrostka
- D. przyrostka

6.2. Wyjaśnij przerośne znaczenie wyrazu podkreślonego w wyrażeniu wygnanie książek polskich. Odwołaj się do fragmentu i znajomości całej lektury.

.....

.....

Zadanie 7. (0–3)

Uzupełnij tabelę, wykorzystując informacje z fragmentu oraz całej lektury.

Cel działań nauczycieli i władz klerykowskiego gimnazjum	.....
Metody osiągania celu	a) ..... b) .....

Zadanie 8. (0–2)

8.1. Które z podanych niżej zdań jest niezgodne z treścią „Syzyfowych prac”? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. Na górce u Gontali chłopcy czytali polskie książki.
- B. Za namową inspektora Marcin założył kółko literackie.
- C. Marcin Borowicz od początku swojego pobytu w Klerykowie przeciwstawiał się rusyfikacji.
- D. Władze szkolne w sytuacjach spornych między uczniami i polskimi nauczycielami przyznawały rację uczniom.

8.2. Uzasadnij swoją decyzję, odwołując się do znajomości całej lektury.

.....

.....

Zadanie 9. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

W zdaniu podkreślonym we fragmencie lektury przecinki oddzielają zdania składowe w zdaniu złożonym podrzędnie.	P	F
--	---	---

Ujęcie w cudzysłów wyrazu „starszego” wskazuje na to, że wyraz jest użyty w znaczeniu przenośnym.

P

F

Przeczytaj podany fragment i wykonaj zadania.

Zygier złożył książkę, przez chwilę się namyślał i wnet zaczął mówić głosem nie donośnym, ale dźwięczącym jak szlachetny metal:

Nam strzelać nie kazano. Wstąpiłem na działo...(...)

Nauczyciel syknął i zaczął wstrząsać głową. Wtedy „Figa”- Walecki wylazł ze swej ławki zbliżył się do drzwi, wspiął na palce i spoglądając uważnie w korytarz machnął ręką na Zygiera, żeby gadał dalej.(...) Uczucia dziecięce i młodzieńcze, po milionkroć znieważane, leciały teraz między słuchaczy w kształtach słów poety, pękały wśród nich jak granaty, świszczały niby kule, ogarniały dusze na podobieństwo kurzawy bojowej. Jedni z nich słuchali wyprostowani, inni wstali z ławek i zbliżyli się do mówcy. Borowicz siedział zgarbiony, podparłszy pięścią brodę i rozpalone oczy wlepił w Zygiera. (...) Serce Marcina szarpnęło się nagle, jakby chciało wydrzeć się z piersi, ciałem jego potrząsało wewnętrzne łkanie.

Zadanie 10. (0–1)

Podaj tytuł recytowanego przez Zygiera utworu oraz imię i nazwisko jego autora.

Tytuł: .....

Autor: .....

Zadanie 11. (0–2)

Napisz, jak recytacja Zygiera wpłynęła na postawę Marcina Borowicza. Zilustruj swoją wypowiedź sytuacjami z lektury innymi niż przedstawione w cytowanym fragmencie.

.....
.....

Zadanie 12. (0–2)

Z podanego poniżej fragmentu wypisz dwa różne środki stylistyczne i określ ich funkcję w tekście.

Uczucia dziecięce i młodzieńcze, po milionkroć znieważane, leciały teraz między słuchaczy w kształtach słów poety, pękały wśród nich jak granaty, świszczały niby kule, ogarniały dusze na podobieństwo kurzawy bojowej.

Nazwa środka stylistycznego	Cytat	Funkcja środka stylistycznego
		opisuje wpływ recytacji na uczucia słuchaczy
	pękały wśród nich jak granaty	

Zadanie 13. (0–3)

13.1. Wpływ literatury na życie człowieka ukazuje inna lektura obowiązkowa. Podaj jej tytuł i autora.

Tytuł: .....

Autor: .....

13.2. Wskaż 2 podobieństwa między tą lekturą i „Syzyfowymi pracami”.

.....
.....

Zadanie 14. (0–2)

Spośród lektur obowiązkowych, innych niż „Syzyfowe prace”, wybierz tę, której bohater zmienił się pod wpływem przeżyć. Uzasadnij swój wybór.

Tytuł: .....

Bohater: .....

Uzasadnienie: .....

.....
.....

Zadanie 15. (0–3)

15.1. Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

„Syzyfowe prace” to przykład powieści

- A. historycznej.
- B. przygodowej.
- C. obyczajowej.
- D. detektywistycznej.

15.2. Uzasadnij swój wybór, przywołując odpowiednie cechy utworu. Każdą z nich zilustruj przykładem z tekstu.

	Cecha	Ilustracja cechy
gatunku		
odmiany gatunkowej		

Zadanie 16. (0–2)

Wyobraź sobie, że na czacie toczy się dyskusja na temat: *Czy „Syzyfowe prace” można nazwać powieścią o dorastaniu?* Przedstaw swoje stanowisko i uzasadnij je dwoma argumentami odwołującymi się do „Syzyfowych prac”.

.....

.....

.....

Zadanie 17. (0–3)

Napisz zaproszenie na szkolne przedstawienie przygotowywane przez Twoją klasę na motywach powieści „Syzyfowe prace”. Użyj dwóch argumentów odwołujących się do treści lektury.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 18. (0–2)

rusyfikacja «narzucanie lub przyjmowanie kultury rosyjskiej i języka rosyjskiego»

<https://sjp.pwn.pl/sjp/rusyfikacja>

Uzupełnij tabelę, odwołując się do słownikowej definicji wyrazu *rusyfikacja* i znajomości lektury. Podaj przykłady świadczące o tym, że Żeromski przedstawił w swojej powieści różne wymiary rusyfikacji.

Element definicji wyrazu	Przykłady z tekstu
narzucanie języka rosyjskiego	
przyjmowanie kultury rosyjskiej	

Zadanie 19. (0–1)

Uzupełnij poniższe zdanie. Wybierz odpowiedź spośród oznaczonych literami A i B oraz odpowiedź spośród oznaczonych literami C i D.

Nadając powieści tytuł „Szyfowe prace”, Stefan Żeromski odwołał się do A/B znaczenia frazeologizmu *szyfowa praca*, aby podkreślić C/D działań rusyfikatorów.

- A. dosłownego
- B. przenośnego
- C. nieskuteczność
- D. skuteczność.

Zadanie 20. (0–20)

Wybierz **jeden** z podanych tematów i napisz wypracowanie.

Temat 1. Narodowe Czytanie - coroczna akcja promująca czytanie polskiej literatury.

Czy powieść Stefana Żeromskiego pt. „Szyfowe prace” mogłaby zostać wykorzystana w kolejnej edycji akcji *Narodowe Czytanie*? Napisz rozprawkę, w której przedstawisz swoje stanowisko.

Temat 2.

Wyobraź sobie, że wehikuł czasu przeniósł Marcina Borowicza do Twojej szkoły. Napisz opowiadanie, w którym przedstawisz swoje spotkanie z bohaterem powieści Żeromskiego. Zwróć uwagę na to, czego dowiedziałeś się o problemach nastolatków żyjących w XIX wieku dzięki rozmowie z Marcinem Borowiczem. Wypracowanie powinno dowodzić, że dobrze znasz „Szyfowe prace”.

.....

.....

.....

Kartoteka sprawdzianu

Nr zad.	Wymaganie z podstawy programowej Uczeń:	Poprawna odpowiedź	Liczba punktów
1.	I/2/2.	DBCA	1
2.	III/1/1. III/1/9.	D Np. zaczęła mleć tym pyskiem	1 1
3.	I/2/1.	PF	1
4.	III/2/2.	Pełna odpowiedź: opinia i poprawne uzasadnienie	1
5.	II/1/12. (IV-VI)	Tytuł zgodny z tekstem w formie równoważnika zdania	1
6.	II/1/1. (IV-VI) II/1/2. II/2/4. (IV-VI)	BD Np. Zakaz czytania polskich książek	1 1
7.	I/1/9. I/1/10.	Poprawne wypełnienie całej tabeli	3
8.	I/1/9. I/2/1.	C Np. Borowicz początkowo ulegał rusyfikacji, o czym świadczy jego wizyta w teatrze.	1 1
9.	II/4/2. (IV-VI)	FP	1
10.	I/2/7.	„Reduta Ordona”, Adam Mickiewicz	1
11.	II/4/2.	Pełna odpowiedź obejmuje uzasadnienie odwołujące się do dwóch sytuacji z lektury (spoza fragmentu)	2
12.	II/1/4. (IV-VI)	Pełna odpowiedź obejmuje poprawne wypełnienie wszystkich luk 1 p. - za poprawne wypełnienie luk w jednym wierszu	1
13.	I/1/11.	Poprawne podanie tytułu i autora	1

		Wskazanie podobieństw	2 2
14.	I/1/11.	Poprawne podanie tytułu i bohatera Uzasadnienie wyboru	1 1
15.	I/1/3. (IV-VI)	C Po jednym punkcie za poprawnie wypełniony wiersz tabeli	1 2
16.	III/2/2.	Pełna odpowiedź zawiera stanowisko ucznia i dwa potwierdzające je argumenty	2
17.	III/2/1. III/2/2. III/2/10. II/4/1.	Pełna realizacja: wskazanie nadawcy, adresata, czasu, miejsca, celu oraz dwóch argumentów. Poprawność: dopuszczalne łącznie 2 błędy	3 p. (2 - realizacja tematu, 1 - poprawność językowa, ortograficzna, interpunkcyjna)
18.	I/1/11.	Poprawne wypełnienie całej tabeli 1p - poprawne wypełnienie wiersza tabeli	2
19.	II/2/5. (IV-VI)	BC	1
20.	III/1.2. II/1/3. III/2/1. III/2/2. III/2/10. II/4/1.	Kryteria oceny zgodne z Informatorem CKE	20

